

KRD.RPD.44.2016.1.

Warszawa, 3 czerwca 2016 r.

Opinia prawna
w przedmiocie statusu osoby kończącej studia doktoranckie
bez uzyskania stopnia doktora

I. Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy w świetle obowiązujących przepisów prawa osoba kończąca studia doktoranckie, jednakże bez uzyskania stopnia naukowego doktora, może posługiwać się tytułem absolwenta studiów doktoranckich.

II. Stan faktyczny

Do Zespołu Prawnego Rzecznika Praw Doktoranta wpłynęło zapytanie dotyczące tego, jak należy traktować osobę, która ukończyła studia doktoranckie, jednakże nie uzyskała stopnia naukowego doktora. Pytający chciałby poznać informację, czy *de lege lata* osobę taką traktować można jako absolwenta studiów doktoranckich, czy też należy ją skreślić z listy doktorantów, ewentualnie czy dopuszczalnym byłoby zastosowanie instytucji przedłużenia studiów doktoranckich.

III. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r. Poz. 572 ze zm.); dalej jako p.s.w.

2. Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2014 r. Poz. 1852 ze zm.); dalej jako ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki.

3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. z 2016 r. Poz. 558); dalej jako Rozporządzenie w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich.

IV. Analiza i wnioski

Podstawowym aktem regulującym kwestie, będące przedmiotem zapytania reguluje wprost ustawa - Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z jej treścią (por. art. 2 ust. 1 pkt. 10 p.s.w.) pod pojęciem „studiów trzeciego stopnia” rozumieć należy „studia doktoranckie, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia”. W tym kontekście wyjaśnienia wymaga także pojęcie „kwalifikacji trzeciego stopnia”. Zgodnie z brzemieniem art. 2 ust. 1 pkt. 18f p.s.w. jest to „uzyskanie, w drodze przewodu doktorskiego przeprowadzonego na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki lub doktora sztuki określonej dziedziny sztuki w zakresie dyscypliny artystycznej, potwierdzone odpowiednim dyplomem”.

W świetle przedstawionych powyżej regulacji nie budzi wątpliwości, iż dla ukończenia studiów doktoranckich koniecznym elementem jest uzyskanie kwalifikacji trzeciego stopnia, przez które rozumieć należy uzyskanie stopnia naukowego doktora. Oznacza to, iż *de lege lata* nie jest uprawnionym posługiwanie się pojęciem absolwenta studiów doktoranckich przez osobę/wobec osoby/ która w ogóle nie przystąpiła do obrony, bądź nie spełniła *inuctim* wymagań koniecznych do uzyskania stopnia naukowego doktora wysłowionych w art. 12 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

W przedstawionej sytuacji – jak się wydaje – właściwym rozwiązaniem byłoby skreślenie takiej osoby z listy doktorantów przy jednoczesnym wskazaniu na możliwość skorzystania przez nią z tzw. „doktoratu z wolnej stopy”. Alternatywną możliwością jest skorzystanie z instytucji przedłużenia studiów doktoranckich, uregulowanej szczegółowo w Rozporządzeniu w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (por. przesłanki określone w § 7 przedmiotowego Rozporządzenia). Zastosowanie drugiej ewentualności będzie jednak możliwe tylko wówczas, gdy ów doktorant spełnia warunki określone przepisami prawa, uzasadniające przedłużenie studiów doktoranckich.

Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta